

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту

Затверджено

на засіданні кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
економічного факультету

Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № __ від _____ 2024 р.)

Завідувач кафедри

_____ проф. Крупка М.І.

Силабус

**з навчальної дисципліни «Економіка та організація фінансів підприємств»,
що викладається в межах ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

Львів - 2024 р.

Назва курсу	“Економіка та організація фінансів підприємств”
Адреса викладання курсу	м. Львів, проспект Свободи, 18, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту, кімн. 102
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	07 “Управління та адміністрування”; 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”
Викладач (-і)	Бодаковський Володимир Юрійович, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту економічного факультету
Контактна інформація викладача (-ів)	ел. пошта volodymyr.bodakovskyy@lnu.edu.ua тел. (096)3439331
Консультації по курсу відбуваються	Щопонеділка, 15.00-16.00 год. (м. Львів, проспект Свободи, 18, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту, кімн. 102)
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Для студентів другого та третього року навчання. Знання сутності фінансів, організації фінансового управління на підприємствах, основних категорій та понять, що притаманні фінансовій діяльності професії економіста; Розуміння сучасної природи фінансових відносин на різних рівнях організації економіки та фінансової діяльності підприємств.
Коротка анотація курсу	Дисципліна “Економіка та організація фінансів підприємств” передбачає застосування системного розуміння економічних явищ та процесів у галузі фінансів, банківської справи, страхування, управління суб’єктами господарювання. Теоретичний зміст складають поняття (категорії), концепції та теорії фінансової науки, що відображають економічні явища та розкривають тенденції і закономірності розвитку фінансової складової національної та світової економіки. Викладання навчальної дисципліни “Економіка та організація фінансів підприємств” має за мету

	озброїти здобувачів вищої освіти сучасними знаннями, що необхідні в процесі практичної діяльності в галузі фінансів з метою організації ефективного механізму фінансово-економічного управління підприємством.
Мета та цілі курсу	Мета навчальної дисципліни: формування теоретичних знань і практичних навичок у проведенні досліджень фінансових складових економіки на мікро, мезо та макрорівнях її організації, виявлення внутрішніх і зовнішніх взаємозв'язків між структурними складовими фінансової системи, визначення головних чинників впливу на її стан та подальший розвиток підприємств.
Література для вивчення дисципліни	<p style="text-align: center;">Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджетна система : підручник / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 624 с. 2. Василик О. Д. Теорія фінансів : підручник. Київ : НІОС, 2001. 416 с. 3. Герасименко С. С., Головка В. А., Нікітіна І. М. Система національних рахунків : навч. посібник. Київ : І.В.Ц. Держкомстату України, 2005. 217 с. 4. Глущенко А. С. Фінанси : навч. посібник. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. 232 с. 5. Господарський кодекс України. Київ : Алеута ; ЦУЛ, 2011. 160 с. 6. Дем'янишин В. Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України: монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2008. 496 с. 7. Економічна теорія: політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 9-те вид., доповн. Київ : Знання, 2014. 710 с. 8. Євтух О. Т., Євтух О. О. Фінансовий менеджмент для магістрів і не тільки: навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 408 с. 9. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Г. С. Фінансовий словник. 3-тє вид., випр. та доп. Київ : Т-во "Знання", КОО, 2000. 587 с. 10. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник. Львів : Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2005. 714 с. 11. Кириленко О. П. Фінанси (теорія та вітчизняна практика) : навч. посібник. Тернопіль : Астон, 2002. 212 с. 12. Кізима Т. О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку. Київ : Знання, 2010. 431 с. 13. Коваленко В. М., Коваленко О. В. Розвиток фінансової системи України в умовах глобалізації : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 236 с. 14. Ковальчук В. М., Сарай М. І. Економічна думка в історичному аспекті : навч. посібник. Тернопіль,

1999. 268 с.

15. Ковальчук С. В., Форкун І. В. Фінанси: навч. посібник. Львів : “Новий Світ – 2000”, 2006. 568 с.
16. Кудряшов В. Фінанси : навч. посібн. Херсон : Олді-плюс, 2002. 352 с.
17. Кузнєцова А. Я. Теорія фінансів : навч. посібник. Львів, 2001. 158 с.
18. Лутчин Н. П., Мельник І. Д. Система національних рахунків : практикум : навчальний посібник / за ред. проф. Матковського С. О. Львів : “Новий Світ – 2000”, 2008. 204 с.
19. Лутчин Н. П., Миронюк А. К. Статистика фінансів : навч. посібн. Львів : “Новий світ – 2000”, 2005. 324 с.
20. Луцишин З. О. Трансформація світової фінансової системи в умовах глобалізації. Київ : Видавн. центр “Друк”, 2002. 320 с.
21. Нестеренко А. С. Фінансова система України: проблеми теорії : монографія. Одеса : Фенікс, 2014. 576 с.
22. Нікбахт Е., Гроппеллі А. Фінанси ; пер. з англ. В. Ф. Овсієнка та В. Я. Мусієнка. Київ : Основи, 1993. 383 с.
23. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): навч. посібник. / 5-те вид., без змін. Київ : КНЕУ, 2008. 240 с.
24. Опарін В. М. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти) : монографія. Київ : КНЕУ, 2005. 239 с.
25. Пазинич В. І., Шулешко А. В. Фінансовий менеджмент : навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 408 с.
26. Пахомов Ю. Україна і виклики глобалізації. День. 2001. № 139 [Електронний ресурс]. URL:<http://www.day.kiev.ua/ru/article/panorama-dnya/ukraina-i-vyzovy-globalizacii>.
27. Петровська І. О., Клиновий Д. В. Фінанси (з елементами статистики фінансів) : навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2002. 300 с.
28. Поважний О. С., Волощенко Л. М., Свечкіна А. Л. Фінанси: навч. посібник. Донецьк : Вид-во “Ноулідж”, 2013. 255 с.
29. Податковий Кодекс України: зі змінами та доповненнями;
30. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2000. № 25 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
31. Про страхування : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 18 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
32. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2006.

№ 31 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

33. Розвиток фінансової системи України в умовах ринкових відносин: Монографія / В. Г. Дем'янишин, В. В. Дем'янишин, Т. Д. Сіташ та ін.; за ред. О. І. Марченко. Тернопіль : Крок, 2011. 556 с.
34. Романенко О. Р. Фінанси: підручник. Київ : Центр навч. л-ри, 2004. 312 с.
35. Сміт А. Добробут націй. Дослідження про природу та причини добробуту нації: пер. з англ. Київ : Port-Royal, 2001.
36. Стеців Л. П., Копилюк О. І. Фінанси : навч. посібник. Київ : Знання, 2007. 235 с.
37. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : навч. посібник / за ред. О. Я. Стойка. Київ : Алерта, 2014. 432 с.
38. Теорія фінансів: навч. посібник / П. М. Леоненко, П. І. Юхименко, А. А. Ільєнко та ін.; за заг. ред. О. Д. Василика. Київ : Центр навч. л-и, 2005. 480 с.
39. Теорія фінансів: підручник / П. І. Юхименко, В. М. Федосов, Л. Л. Лазебник та ін.; за ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 576 с.
40. Фінанси: вишкіл студії : навч. посібник / за ред. д. е. н., проф. Юрія С. І. Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 357 с.
41. Фінанси : навч. посіб. / В. С. Загорський, О. Д. Вовчак, І. Г. Благун, І. Р. Чуй. Київ : Знання, 2006. 247 с.
42. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.; кер. кол. авт. і наук. ред. А. М. Поддєрьогін. 8-ме вид., без змін. Київ : КНЕУ, 2013. 519 с.
43. Фінанси : підручник / І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій та ін.; за ред. д. е. н., проф. І. О. Лютого. Київ : Видавництво Ліра, 2017. 728 с.
44. Фінанси : підручник / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. Київ : Знання, 2008. 611 с.
45. Фінансова децентралізація // Сайт Децентралізація, Україна. 2019. [Електронний ресурс]. URL: <http://decentralization.gov.ua>.

Допоміжна

46. Дропа Я. Б. Фінансові ресурси розвитку національної економіки України: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 426 с.
47. Фінанси в трансформаційній економіці України. Навчальний посібник / за ред. М. І. Крупки. Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. 614с.
48. Крупка М. І., Ванькович Д. В., Демчишак Н. Б. та ін. Інвестування: підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 454 с.
49. Крупка М. І., Ковалюк О. М., Коваленко В. М. та ін. Фінансовий менеджмент: Підручник / за ред. д-

	<p>ра екон. наук, проф. М. І. Крупки. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.</p> <p style="text-align: center;">15. Інформаційні ресурси</p> <p>50. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.</p> <p>51. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: https://www.treasury.gov.ua.</p> <p>52. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: https://mof.gov.ua.</p> <p>53. Офіційний сайт Національного банку України. URL: http://www.bank.gov.ua.</p> <p>54. Офіційний сайт Національного рейтингового агентства "Рюрік". URL: http://www.rurik.com.ua.</p> <p>55. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: http://www.nssmc.gov.ua.</p>
Тривалість курсу	150 годин
Обсяг курсу	150 годин, з них 64 аудиторних занять, 32 години лекцій, 32 годин практичних занять, 86 годин самостійної роботи 5 кредитів
Тривалість курсу	Четвертий семестр
Очікувані результати навчання	<p>По проходженні курсу студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відповідну фахову термінологію, теоретичні основи та методологію оцінки фінансового стану окремих складових економіки (суб'єктів господарювання, галузей, територій тощо) та в цілому. - фінансові інститути (механізми, методи, стимули, фінансові інструменти тощо), що необхідні у процесі організації фінансової діяльності як фізичних так і юридичних осіб; - особливості функціонування фінансової системи та її структурних складових. <p>По проходженні курсу студенти повинні вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - досліджувати сучасний стан економіки та її структурних складових; - оцінювати сучасні економічні явища та процеси; - застосовувати знання фінансового законодавства у процесі організації фінансової діяльності на

	<p>різних рівнях організації діяльності підприємства в економічній системі країни;</p> <ul style="list-style-type: none"> - складати та аналізувати фінансову звітність; - виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування; - застосовувати набуті знання у практичній діяльності.
Формат курсу	Денний/заочний
Теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Навчальна дисципліна базується на нормативних навчальних дисциплінах, циклу загальної та професійної і практичної підготовки, які студенти вивчали на першому та другому курсах (“Філософія”, “Основи економічної науки”, “Історія фінансів та фінансової думки”, “Макроекономіка”, “Мікроекономіка”, “Правознавство”, “Гроші і кредит”, “Фінанси”, “Економіка підприємств”) а також пов’язана з навчальними дисциплінами “Статистика”, “Податкова система”, “Фінанси підприємств”, “Міжнародна економіка”, “Сучасні грошово-кредитні системи”.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	лекції презентації, інтерактивні методи (демонстраційні вправи, ситуаційні вправи, мозковий штурм, дискусії, робота з тестовими та іншими діагностичними методиками тощо)
Необхідні обладнання	Мультимедійний пристрій, комп’ютер, фліпчарт, папір, маркери

Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	40 балів – опитування на семінарських заняттях, виконання завдань; 20 балів – написання двох модулів; 40 балів – залік
Питання на залік	Питання: <ol style="list-style-type: none"> 1. Умови виникнення та структура фінансів (фінансової системи). 2. Економічна суть фінансів. 3. Функції фінансів. 4. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями. 5. Історичний характер фінансів з позиції діяльності підприємств. 6. Історичні передумови та структура фінансової науки. 7. Система наукових знань та інструментарій фінансової науки. 8. Об'єктивні умови та особливості використання фінансів в умовах ринкової економіки. 9. Фінансове забезпечення процесу відтворення. 10. Суть та сегментація фінансового ринку. 11. Інструменти та суб'єкти фінансового ринку. 12. Роль фінансів у роздержавленні власності. 13. Зміст, значення, види та завдання фінансової політики. 14. Фінансова політика в Україні на сучасному етапі. 15. Фінансовий механізм та його роль у реалізації фінансової політики. 16. Використання фінансів для регулювання економіки. 17. Фінанси як інструмент економічного стимулювання. 18. Управління фінансами. 19. Фінансове планування. 20. Фінансовий контроль. 21. Фінансове право. 22. Вплив організаційно-правових форм та галузевих особливостей на організацію фінансів. 23. Особливості фінансів галузей матеріального виробництва та фінансові ресурси підприємств. 24. Роль фінансів у кругообігу основних та оборотних засобів. 25. Формування, розподіл та використання прибутку. 26. Фінансове планування та нормування на підприємствах. 27. Джерела фінансових ресурсів підприємств та організацій сфери послуг. 28. Фінансовий механізм сфери послуг.

29. Сутність, функції, мета та завдання фінансового менеджменту.
30. Стратегія і тактика фінансового менеджменту;
31. Система забезпечення фінансового менеджменту.
32. Домогосподарство як економічний суб'єкт та результат еволюції людини.
33. Економічна сутність, функції та завдання фінансів домашніх господарств.
34. Економічний зміст, значення та роль державних фінансів.
35. Правові та організаційні засади державних фінансів.
36. Зведений фінансовий баланс держави.
37. Доходи та видатки держави.
38. Фінансові ресурси держави та фінансові показники.
39. Економічна суть та особливості організації місцевих фінансів.
40. Система місцевих фінансів та місцеві фінансові інститути.
41. Функції та принципи організації місцевих фінансів.
42. Поняття бюджету та складові бюджетної системи.
43. Бюджетний дефіцит: економічна суть, причини виникнення та шляхи подолання.
44. Державний кредит: економічна природа та функції.
45. Економічна суть та джерела формування державних цільових фондів.
46. Економічний зміст та значення окремих централізованих фондів в Україні (на конкретних прикладах – вільний вибір).
47. Податкова система України: суть та принципи організації.
48. Організація роботи по сплаті податків, зборів та інших обов'язкових платежів.
49. Особливості сплати податків і зборів та їх вплив на формування фінансових ресурсів підприємств.
50. Економічна природа та функції страхування.
51. Форми та види страхування.
52. Страховий ринок: економічна суть, інфраструктура, об'єкти та суб'єкти страхування.
53. Організація та розвиток страхування в Україні.
54. Економічна сутність та функціональне призначення міжнародних фінансів.
55. Міжнародні фінансові інститути та їх роль в організації міжнародних фінансів.
56. МВФ та його вплив на організацію міжнародних фінансів.
57. Світовий банк та його роль в організації міжнародних фінансів.
58. Міжнародні фінансові ринки: економічна сутність та різновиди.
59. Економічна суть та особливості економічної інтеграції Європи.
60. Інститути Європейського Союзу, їх роль у формування фінансової політики та євроінтеграції.
61. Економічна безпека як багаторівнева система.
62. Фінансова безпека: її сутність та місце у системі економічної безпеки.
63. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки.

Опитування	Усна та письмова форма опитування

ДОДАТОК

Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма заняття* (лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література. Ресурси в Інтернеті	Завдання самостійної роботи, год	Термін виконання
П'ятий семестр						
2 год.	Тема 1. Теоретико-методологічні основи економіки та організації фінансів підприємств. Економічна суть фінансів та фінансової діяльності. Підприємницька економічна матриця. Характерні особливості зовнішніх та внутрішніх фінансових відносин	Лекція, практична робота (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	2, 4, 11, 13, 15, 16, 17, 20, 23, 24, 27, 28, 33, 38, 39, 43, 44	Опрацювання матеріалу рекомендованої літератури 8 год	1 тиждень
2 год.	Тема 2. Роль фінансової система держави у діяльності підприємств. Суть фінансової системи та її види Фінансове право Публічні та приватні фінанси: порівняльна характеристика Аналіз впливу ФС на підприємницьку діяльність	Лекція, практична робота (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	13, 15, 16, 17, 20, 23, 24, 27, 28, 33, 38, 39	Опрацювання матеріалу рекомендованої літератури 8 год	2 тиждень
3 год	Тема 3. Фінансова політика та фінансовий механізм підприємств. Зміст, значення, види та завдання фінансової політики. Фінансова політика в Україні на сучасному етапі. Фінансовий механізм та його роль у реалізації фінансової політики підприємства. Використання фінансів для регулювання економіки підприємств. Фінанси як інструмент економічного стимулювання.	Лекція, практична робота (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	34, 38, 39, 43, 44	Опрацювання матеріалу рекомендованої літератури 8 год	3-4 тиждень
3 год	Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання. Особливості фінансів галузей матеріального виробництва та фінансові ресурси підприємств. Роль фінансів у кругообігу основних та оборотних	Лекція, практична робота (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	5, 29, 30, 42, 43, 44	Опрацювання матеріалу рекомендованої літератури 8 год	4 – 5 тиждень

	засобів. Формування, розподіл та використання прибутку. Фінансове планування та нормування на підприємствах.					
3 год.	Тема 5. Публічні фінанси: особливості організації діяльності підприємств Економічний зміст публічних фінансів. Правові та організаційні засади взаємодії підприємств і держави Види впливу суб'єктів економіки на функціонування державних інститутів	Лекція, практична робота (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	11, 16, 23, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 43, 44, 46	Опрацювання матеріалу рекомендованої літератури 8 год	6-7 тиждень
3 год.	Тема 6. Організація системи фіскальних відносин Податкова система України: суть та принципи організації. Організація роботи по сплаті податків, зборів та інших обов'язкових платежів. Особливості сплати податків і зборів та їх вплив на формування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання.	Лекція, практична робота (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	29, 33, 38, 39, 43, 44, 51, 52	Опрацювання матеріалу рекомендованої літератури 8 год	8 – 9 тиждень
2 год.	Тема 7. Страхування та страховий ринок Економічна природа та функції страхування. Форми та види страхування. Страховий ринок. Організація страхових відносин підприємств в Україні.	Лекція, практична робота (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	31, 38, 39, 44, 45, 50	Опрацювання матеріалу рекомендованої літератури 8 год	10 тиждень
2 год.	Тема 8. Міжнародні фінанси Сутність та функціональне призначення міжнародних фінансів в роботі підприємств. Особливості співпраці з міжнародними фінансовими інститути. Міжнародний ринковий перерозподіл фінансових ресурсів.	Лекція, практична робота (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	11, 34, 36, 37, 38, 39, 43, 44	Опрацювання матеріалу рекомендованої літератури 8 год	11 тиждень
4 год.	Тема 9. Фінансування СГ за рахунок позичкового капіталу Позичковий капітал, його ознаки та складові Кредитоспроможність підприємства Позичкові цінні папери Комерційні та альтернативні ЦП	Лекція, практична робота (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	36, 37, 38, 39, 43, 44	Опрацювання матеріалу рекомендованої літератури 8 год	13-14 тиждень
4 год.	Тема 10. Фінансове управління СГ на основі визначення їх точки беззбитковості.	Лекція, практична робота	Презентація, навчально-	11, 34, 36, 37, 38, 39, 43, 44	Опрацювання матеріалу рекомендованої літератури	14 тиждень

	Суть методу визначення точки беззбитковості(далі – ТБ) ТБ в управлінському обліку Оптимізація структури капіталу СГ Оцінка ефективності використання власного і позиченого капіталу	(дискусія, групова робота)	методичні матеріали		літератури 8 год	
4 год.	Тема 11. Фінансовий ринок. Суть та структура фінансового ринку Грошовий і кредитний ринок. ринок Формування механізму співпраці з фінансовими посередниками на ринку цінних паперів	Лекція, практична робота (дискусія, групова робота)	Презентація, навчально-методичні матеріали	11, 34, 36, 37, 38, 39, 43, 44	Опрацювання матеріалу рекомендованої літератури 8 год	15-16 тиждень
	32л+32 пр. = 64 ауд. год.					16 тиж.